

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-området *SE0540280 Sotekullen*

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000 - områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitat-direktiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livs-miljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitat- direktivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000- område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och natur- typer, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska under- lätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skydds- beslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillstånds- plikt som gäller inom Natura 2000.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har till kommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. I kartverktyget söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Jenny Wendel

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0540280 Sotekullen

Kommun: Falköping

Områdets totala areal: 0,33 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2016-12-14

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-21

Markägarförhållanden:

Privata

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2001-06-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

6510 - Slåtterängar i låglandet

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden:

I Natura 2000-området är de prioriterade bevarandevärdena slåttermarken med en värdefull hagmarksflora.

Motivering:

Områdets värden är främst knutna till den rika hävdgynnade floran.

Prioriterade åtgärder:

- Årlig hävd med sen slåtter.
- Delar med mycket hundkäv bör slås före frösättning av dessa.

Beskrivning av området

Området ligger i ganska flack slättbygd 5 km sydost om Falköping. Den stora åkerholmen har ett glest trädskikt av björk, rönn, fågelbär och oxel. I buskskiktet finns enstaka enar, rosbuskar och getapel. Områdets mellersta del är en bra hävdad örtrik torräng, med bl.a. de rödlistade arterna solvända, backtimjan, backsmörblomma och sommarfibbla. De fridlysta och starkt hotade arterna drakblomma och smalbladig lungört finns också i området. Norra delen av området är däremot dåligt hävdad och med mycket hundkäx. Den smala delen i söder är svagt hävdad med en del hundkäx, men hävdgynnade arter finns.

Området ligger inom riksintresse för naturvård.

Vad kan påverka negativt

- Alla typer av exploateringsföretag, byggnation, grävning, schaktning, dikning och upplag etc. i eller i direkt anslutning till området kan förstöra eller skada naturtyper. Antingen som en direkt effekt eller genom anläggningsarbetet.
- Markberedning, insådd och plantering ändrar markstrukturen och artsammansättningen.
- Alltför hård hävd eller hävd vid fel tidpunkt riskerar att försämra örternas långsiktiga överlevnad. Dessutom leder minskad blomning och pollenproduktion till att nektar- och pollensamlade insekter missgynnas.
- För svag eller utebliven hävd förändrar artssammansättningen och leder till att buskar och träd kan breda ut sig. Många av arterna är konkurrenssvaga, vilket innebär att om buskar och ljung breder ut sig minskar örternas möjlighet till fortlevnad och spridning.
- Skötsel som avlägsnar småbiotoper, kantzoner och mosaikmiljöer och skapar skarpa gränser mellan olika markslag kan påverka naturtypen negativt.
- Spridning av kemikalier som bekämpningsmedel och växtnäringssämnen, gödsel kan påverka artsammansättningen negativt. Även utebliven höbärgning leder till förnaansamling med utarmning av den hävdgynnade floran och faunan som följd.
- Gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar kan påverka floran negativt.
- För naturtypen främmande arter kan påverka konkurrensförhållanden, predationstryck och orsaka sjukdomar.
- Området är litet och ligger isolerat från liknande slättermarker vilket innebär en risk att den genetiska variationen hos naturtypens arter minskar på lång sikt. Arter som lever inom området är också på grund av områdets ringa storlek särskilt utsatta för påverkan från områdets omgivning.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken, MB). Om en verksamhet/åtgärd påverkar ett Natura 2000-område så kan denna vara tillståndspliktig även om den utförs utanför Natura 2000-området.

Förutom Natura 2000-bestämmelserna omfattas området av generellt biotopskydd (7 kap 11 § MB). Ett långsiktigt skötselavtal, naturvårdsavtal eller en åtagandeplan för betesmarker och slätterängar med särskild skötsel bör finnas.

Årlig slåtter, tidigast 1 augusti. Någon form av markstörning eller bränning bör göras regelbundet.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske

enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

6510 - Slätterängar i låglandet

Areal: 0,28 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen dominerar i området och är en artrik större åkerholme med ett glest trädsikt. Typiska arter som finns i området är bl.a. gullviva, prästkrage, stor blåklocka, darrgräs, svinrot och slättergubbe.

Generell beskrivning:

Artrika, torra – friska, hävdpräglade ängar. Naturtypen har utvecklats genom lång kontinuitet av slätterängsskötsel (och ofta även använts som betesmark på senare tid). Krontäckning av träd och buskar är 0 – 30%. Hävdgynnade arter ska finnas. Välbevarad grundvattenstatus är en viktig förutsättning för att naturtypen ska ha fortsatt höga bevarandevärden.

Typiska arter för naturtypen är backnejlika, darrgräs, gullviva, jungfrulin, prästkrage, rödkämpar, slätterfibbla, slättergubbe, svinrot, ängsvädd, vårfingerört m.fl.

Naturtypen är känslig för igenväxning, ökad beskuggning, uppluckrad grässvål samt konkurrens från ohävsarter och främmande arter. Naturtypen är även känslig för förändringar i ansluten grundvattenförekomst, fragmentering och för minskade populationer av karaktäristiska och typiska arter.

Bevarandemål

Arealen Slätterängar i låglandet (6510) ska vara minst 0,29 hektar. Regelbunden slätter, vid traditionell tidpunkt, ska påverka gräsmarken. Ingen skadlig ansamling av förna (t.ex. fjolårsgräs) ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut.

Naturtypen ska ha en ostörd hydrologi. Näringsstatusen i marken ska vara naturlig. Ingen antropogen näringstillförsel, inklusive tillskottsutfodring av betesdjur eller sambete med vall, ska förekomma.

Krontäckningen av träd och buskar ska saknas eller vara liten. Varken vedartad eller örtartad igenväxningsvegetation ska förekomma mer än i begränsad utsträckning. För naturtypen främmande arter ska inte förekomma.

Enstaka värdefulla träd, t.ex. bärande och blommande träd, hålträd, hagmarksträd, gamla träd etc. ska förekomma. Enstaka värdefulla buskar t.ex. bärande och blommande buskar, snår och brynbildande buskar ska förekomma. Det ska finnas födoresurser såsom pollen- och nektarresurser som kan utnyttjas av framförallt olika fjärilsarter.

Artsammansättningen i fält- och bottenskiktet ska vara naturlig/karaktäristisk för naturtypen med slättermarksarter. Det ska finnas typiska och karaktäristiska arter av kärlväxter som t.ex. gullviva, prästkrage, stor blåklocka, darrgräs, svinrot och slättergubbe.

Bevarandetillstånd

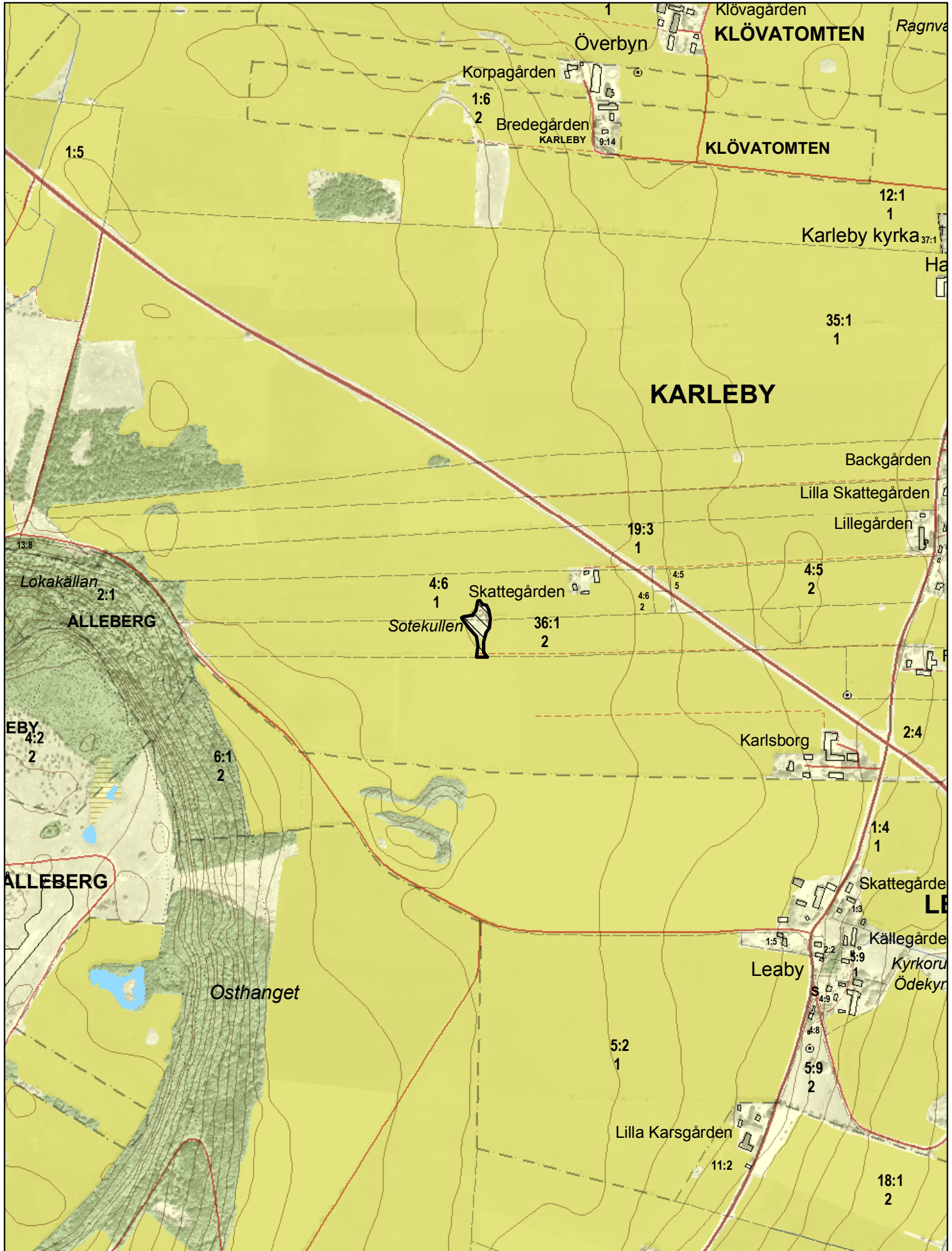
Bevarandetillståndet för naturtypen är för närvarande gynnsamt i en del av området men riskerar att försämrans om hävden upphör. I norr är tillståndet dåligt då hävden där är för svag. Arealen är liten och ängen ligger isolerad i åkermark, vilket gör att arter har svårt att sprida sig.

Dokumentation

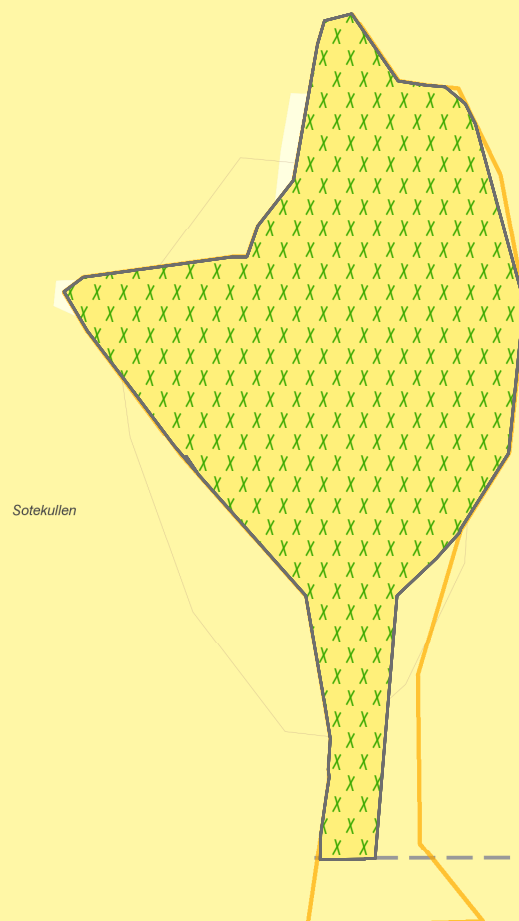
- Länsstyrelsen i Västra Götaland. 1999: Miljöövervakning av örtrika torrängar i Skaraborg 1998. Länsstyrelsen i Västra Götaland, rapport 1999:3.
- Naturvårdsverket. Art- och naturtypsvisa vägledningar. www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledningar/Natura-2000/. 2016-06
- Artportalen. ArtDatabanken SLU. www.artportalen.se. Uttag 2016-06.

Bilagor

1. Natura 2000-områdets avgränsning
2. Naturtypskarta

Natura 2000-naturtypskarta, Sotekullen SE0540280, Falköpings kommun

 6510 - Slätterängar i låglandet

 Natura 2000 Habitatdirektivet

Skala (i A4): 1:1 000

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

